Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjennings avgjørelse av 11. september 2026

Sak: 2026/0430

Klager: A

Saken gjelder: Klage over avslag på søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring

Saken gjelder klage over vedtak fattet av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) den 25. juni 2025. I vedtaket avslo HK-dir klagers søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring etter opplæringslova § 23-3. HK-dir vurderte at den danske kvalifikasjonen «industritekniker» ikke kunne godkjennes som sidestilt med norsk fagbrev som industrimekaniker. Klager var uenig i vedtaket og mente at kvalifikasjonen skulle godkjennes som CNC-operatør. Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning opphevet HK-dirs vedtak og sendte saken tilbake til HK-dir for ny behandling.

Klagenemndas medlemmer: Henrik W. Bärnholdt, Kristin Seehusen, Miriam Thea Josefin Svenaeus Bakken Wallenborg, Øistein Frank Sundli og Taija-Riitta Blencke.

1 Sakens bakgrunn

(1) A (heretter klager) søkte 12. mai 2025 Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (heretter HK-dir) om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring. Av søknaden fremgår det at klager fikk utstedt kvalifikasjonen «industritekniker» i Danmark i 2022. Vedlagt søknaden var svennebrev og skolebevis.

(2) HK-dir fattet 25. juni 2025 vedtak om avslag på søknaden. Avslaget ble begrunnet med at kvalifikasjonen mangler vesentlige elementer fra det norske industrimekanikerfaget, og derfor ikke kan sidestilles med et norsk fagbrev i industrimekanikerfaget.

(3) Klager påklaget vedtaket 30. juni 2025. Klager var uenig i avslaget, ettersom hun mente at HK-dir hadde vurdert kvalifikasjonen hennes opp mot feil fag. Klager ba derfor om at HK-dir foretok en ny vurdering av kvalifikasjonen hennes opp mot CNC-operatørfaget fremfor industrimekanikerfaget.

(4) HK-dir vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble dermed den 26. februar 2026 oversendt Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning sammen med HK-dirs innstilling i klagesaken.

(5) Klager har i brev datert 2. mars 2026 fått informasjon om saksgangen for klagenemnda og frist til å inngi kommentarer til HK-dirs innstilling i saken, eller komme med andre merknader til saken. Klager fikk ettersendt sakkyndig rapport for industrimekanikerfaget og læreplan for den danske kvalifikasjonen «industritekniker» i brev datert 22. mai 2026. Klager fikk derfor utsatt frist til å inngi merknader i saken. Klager har ikke sendt inn merknader i saken.

(6) Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning avholdt nemndsmøte i saken 11. september 2026.

2 HK-dirs begrunnelse for vedtaket og innstillingen i hovedtrekk

(7) HK-dirs vurdering i saken kan i det vesentlige oppsummeres slik:

(8) HK-dir begrunner avslaget med at kvalifikasjonen «industritekniker» mangler vesentlige elementer fra det norske industrimekanikerfaget. Klagers kvalifikasjon oppfyller derfor ikke vilkåret om faglig innhold, og klager kan ikke få kvalifikasjonen sin godkjent som sidestilt med et norsk fag- eller svennebrev, jf. opplæringslova § 23-3. HK-dir bemerket at de øvrige vilkårene om nivå og omfang etter bestemmelsen er oppfylt.

(9) I tilknytning til vilkåret om faglig innhold viser HK-dir til en sakkyndig vurdering, hvor det fremgår at opplæringen som ledet til klagers kvalifikasjon mangler følgende vesentlige elementer i den norske opplæringen:

- «måle trykk, temperatur, lengde, mengde og tid og vurdere resultatene
- velge og bruke sammenføyningsmetoder ut fra spesifikasjoner
- pneumatiske og hydrauliske prosesser»

(10) HK-dir viser til at anbefalingen fra sakkyndig komite danner en negativ presedens, som innebærer at alle kvalifikasjoner fra denne perioden vil få avslag.

(11) HK-dir viser også til at direktoratet ikke kan vurdere om kvalifikasjonen kan godkjennes som sidestilt med det norske CNC-operatørfaget, ettersom faget ikke er en del av godkjenningsordningen. HK-dir vurderer per innstillingens dato 27 kvalifikasjoner fra Danmark, Estland, Finland, Island, Latvia, Litauen, Polen, Sverige og Tyskland. Dersom søknaden er fra et land eller inneholder en kvalifikasjon som ikke er del av godkjenningsordningen, vil søknaden avvises.

(12) Avslutningsvis bemerker HK-dir at langvarig arbeidserfaring som ikke var en del av klagers formelle opplæring, ikke vil vurderes.

3 Klagers argumentasjon i hovedtrekk

(13) Klagers argumentasjon kan i det vesentlige oppsummeres slik:

(14) Klager mener at HK-dir har tatt utgangspunkt i feil fag da de vurderte utdanningen hennes som en industrimekaniker. Klager mener at kvalifikasjonen hennes tilsvarer norsk kompetanse innen CNC-operatørfaget. Klager viser i den forbindelse til at hun er utdannet til å arbeide innen CNC-styrte maskiner, programmering, dreie og frese.

4 Klagenemndas vurdering

4.1 Klagenemndas kompetanse i saken

(15) Saken gjelder klage 30. juni 2025 over HK-dirs vedtak 25. juni 2025 om avslag på klagers søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring. Klagen er fremsatt rettidig, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd.

(16) Av forskrift 2. juli 2025 nr. 1462 om enkelte klagenemnder på Kunnskapsdepartementets område § 6 følger det at klagenemnda «skal behandle klager over enkeltvedtak om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring etter opplæringsloven § 23-3». Klagenemnda har i utgangspunktet kompetanse til å «prøve alle sider av saken», jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd første punktum. Dette omfatter både HK-dirs faktiske og rettslige vurderinger, herunder bevisbedømmelsen og skjønnsutøvelsen. Selv om klagenemnda har full kompetanse til å prøve alle sider av saken, vil det likevel ikke innebære en plikt, jf. Innst. O nr. 4 (1994-1995) s. 9.

(17) Klagenemnda vil foreta en selvstendig vurdering av saken, både av det faktiske grunnlaget og den rettslige vurderingen som HK-dir har lagt til grunn for avslaget, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

4.2 Utgangspunktet for saken

(18) I foreliggende sak har HK-dir vurdert at den danske kvalifikasjonen «industritekniker» ikke kunne godkjennes som sidestilt med norsk fag- og yrkesopplæring, ettersom kvalifikasjonen mangler vesentlige elementer fra det norske industrimekanikerfaget. Klager mener HK-dir har tatt utgangspunkt i feil fag, og at kvalifikasjonen hennes tilsvarer norsk kompetanse innen CNC-operatørfaget.

(19) I det følgende vil klagenemnda ta stilling til om HK-dirs vurdering er i samsvar med gjeldende regelverk.

4.3 HK-dir har ikke adgang til å avgrense godkjenningsordningen mot enkelte land og kvalifikasjoner

(20) Klagenemnda har i nemndas avgjørelse 2026/0118 kommet til at HK-dir ikke har adgang til å avgrense godkjenningsordningen mot enkelte land og kvalifikasjoner. Det rettslige grunnlaget for godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring er opplæringslova § 23-3. Bestemmelsen lyder:

> «Den som har utanlandsk fag- eller yrkesopplæring, kan søke departementet om å få ei godkjenning av opplæringa. Departementet skal godkjenne opplæring som har same nivå og omfang som den norske vidaregåande opplæringa og inneheld mange av dei vesentlege elementa i det aktuelle faget. Opplæring som er godkjent, er sidestilt med norsk fag- eller sveinebrev eller vitnemål.
>
> Departementet kan gi forskrift om vilkår for godkjenning, saksbehandling, klage og om oppnemning av klagenemnd.»

(21) Det fremgår av bestemmelsen at «departementet» har kompetanse til å godkjenne søknader om utenlandsk fag- og yrkesopplæring. I praksis har departementet delegert denne kompetansen til HK-dir fra 1. januar 2023. Departementet har etter bestemmelsens andre ledd også kompetanse til å gi nærmere vilkår for godkjenning og saksbehandling i forskrift, uten at denne kompetansen er blitt benyttet.

(22) Opplæringslova § 23-3 første ledd første punktum gir uttrykk for en frivillig, søknadsbasert godkjenningsordning ved bruk av ordlyden «kan». Etter bestemmelsens første ledd andre punktum fremgår det imidlertid at når søknad er sendt inn «skal» departementet godkjenne utenlandsk fag- og yrkesopplæring dersom nærmere angitte vilkår er oppfylt. Klagenemnda forstår det slik at ordet «skal» tilsier en plikt for departementet til å vurdere (realitetsbehandle) enhver søknad. Dersom vilkårene for godkjenning er oppfylt – altså at opplæringen har «same nivå og omfang som den norske vidaregåande opplæringa og inneheld mange av dei vesentlege elementa i det aktuelle faget» – vil det foreligge en plikt til godkjenning.

(23) HK-dir har utarbeidet en oversikt/liste over hvilke land og kvalifikasjoner som i dag er inkludert i godkjenningsordningen, og har presisert at ordningen utvides med nye land og kvalifikasjoner gradvis over tid. HK-dir har opplyst om at det per i dag er 29 kvalifikasjoner som er omfattet av godkjenningsordningen, fra følgende ni land: Danmark, Estland, Finland, Island, Latvia, Litauen, Polen, Sverige og Tyskland. Dersom søknaden er fra et land eller inneholder en kvalifikasjon som ikke er del av godkjenningsordningen, vil søknaden avvises uten realitetsbehandling.

(24) Som nevnt over, er klagenemnda av den oppfatning at opplæringslova § 23-3 oppstiller en plikt til å godkjenne en kvalifikasjon dersom vilkårene for godkjenning er oppfylt. I lys av dette kan ikke HK-dirs nåværende praktisering med å avvise søknader som gjelder land eller kvalifikasjoner som ikke står på deres liste, sies å være i henhold til lovens ordlyd. Nemnda kan heller ikke se at det foreligger andre rettskilder av betydelig vekt som tilsier at ordlyden skal forstås på annen måte. Etter klagenemndas vurdering er det ikke holdepunkter i forarbeidene til nåværende eller tidligere gjeldende opplæringslov for at lovgiver har tatt til orde for eller forutsatt en godkjenningsordning med de begrensninger i land og kvalifikasjoner som HK-dir nå praktiserer. Da det heller ikke er gitt videre føringer for HK-dirs saksbehandling i forskrift, må nemnda og HK-dir forholde seg strengt til lovens ordlyd.

(25) På denne bakgrunn er det klagenemndas syn at opplæringslova § 23-3 ikke gir HK-dir adgang til å avgrense godkjenningsordningen mot enkelte land og kvalifikasjoner.

4.4 HK-dirs praksis medfører saksbehandlingsfeil og ugyldighet

(26) I foreliggende sak ønsker klager at kvalifikasjonen «industritekniker» skal vurderes opp mot den norske kvalifikasjonen CNC-operatør. HK-dir har imidlertid ikke vurdert om kvalifikasjonen kan godkjennes opp mot dette lærefaget, ettersom faget ikke er en del av deres godkjenningsordning. Ettersom HK-dir ikke har adgang til å avgrense godkjenningsordningen mot enkelte land og kvalifikasjoner, er spørsmålet om dette innebærer en saksbehandlingsfeil som medfører ugyldighet.

(27) Etter fvl. § 17 første ledd første punktum har forvaltningsorganet plikt til å utrede saken før det fattes vedtak i saken. Bestemmelsen lyder:

> «Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. […]»

(28) Ordlyden «så godt opplyst som mulig» tilsier at forvaltningen skal strekke seg langt for å opplyse saken, og at utredningsplikten derfor er omfattende. I den forbindelse har Høyesterett presisert at kravet til grundighet må bygge på «ei avveging mellom omsynet til å oppnå eit forsvarleg resultat og ein tenleg ressursbruk», jf. HR-2017-2376-A avsnitt

34. Videre må utredningsplikten ses i lys av de konkrete spørsmålene som forvaltingen skal ta stilling til i den enkelte saken, og må tilpasses til de konkrete omstendighetene i saken, jf. avsnitt 35 og 36.

(29) I foreliggende sak har HK-dir bare undersøkt hvorvidt kvalifikasjonen kan godkjennes opp mot et lærefag som er en del av deres godkjenningsordning. Ettersom HK-dirs praksis med begrensete kvalifikasjoner i godkjenningsordningen ikke er i samsvar med loven, tilsier dette at HK-dir også skulle undersøkt om kvalifikasjonen kunne godkjennes som øvrige norske lærefag. Når det verken er gjennomført en reell vurdering av hvorvidt de tilgrensede fagene kan være aktuelle, eller er innhentet sakkyndige vurderinger for disse fagene, tilsier dette at saken ikke var «så godt opplyst som mulig» før enkeltvedtaket ble fattet. Klagenemnda mener derfor at HK-dir ikke har overholdt sin utredningsplikt etter fvl. § 17 første ledd første setning, noe som utgjør en saksbehandlingsfeil.

(30) Virkningen av feil ved behandlingsmåten reguleres i fvl. § 41. Bestemmelsens lyder:

> «Er reglene om behandlingsmåten i denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven ikke overholdt ved behandlingen av en sak som gjelder enkeltvedtak, er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.»

(31) Avgjørende etter denne bestemmelsen er om feilen *kan* ha virket «bestemmende» på vedtakets innhold. Det er med andre ord *ikke* et krav at det kan påvises at feilen faktisk har påvirket vedtakets innhold. I den forbindelse har Høyesterett presisert at gyldighetsvurderingen «beror på de konkrete forhold i saken, herunder hvilke feil som er begått og vedtakets karakter. Der saksbehandlingsfeilen har ledet til mangelfullt eller uriktig avgjørelsesgrunnlag på et punkt av betydning for vedtaket, eller feilen på annen måte innebærer tilsidesettelse av grunnleggende fordringer til forsvarlig behandling, skal det gjennomgående nokså lite til [for at vedtaket blir ugyldig]», jf. HR-2009-1093-A avsnitt 72 og HR-2017-2247-A avsnitt 95.

(32) HK-dir har ikke vurdert om klagers kvalifikasjon kan godkjennes som sidestilt som CNC-operatør, ettersom faget ikke er en del av deres godkjenningsordning. Dette til tross for at klager mener at kvalifikasjonen hennes bør godkjennes som CNC-operatør fremfor industrimekaniker. Etter nemndas oppfatning er dette forhold som klart kan «ha virket bestemmende på vedtakets innhold», jf. fvl. § 41. Videre kan ikke klagenemnda se at det gjøres gjeldende motstridende hensyn som tilsier at vedtaket ikke bør kjennes ugyldig. Nemnda bemerker at klager selv ønsker en ny vurdering av avslaget, og at avgjørelsen ikke vil være til skade for andre parter.

(33) Klagenemnda er derfor av den oppfatning at HK-dirs enkeltvedtak i saken må anses som ugyldig. Nemnda har etter dette kommet til at HK-dirs vedtak oppheves, og saken sendes tilbake til ny behandling.

4.5 Om nemndas resultat og øvrige forhold

(34) Klagenemnda har ikke foretatt en realitetsvurdering av klagens materielle sider. Nemnda har derfor ikke tatt stilling til om det konkrete resultatet i saken er riktig, og det utelukkes ikke at utfallet etter en ny behandling kan bli det samme som i det påklagede vedtaket. Bakgrunnen for denne tilbakeholdenheten er hensynet til en forsvarlig toinstansbehandling, som er sentral for å ivareta partens rettssikkerhet. En slik

fremgangsmåte sikrer at de materielle spørsmålene først blir grundig behandlet av underinstansen før de eventuelt prøves på nytt.

(35) Selv om det er uten betydning for sakens utfall, bemerker klagenemnda også at HK-dir ikke har gitt klager innsyn i de sakkyndige rapportene. Dette er problematisk i lys av forvaltningens begrunnelsesplikt. Formålet med begrunnelsesplikten i forvaltningsloven § 25 og kravet til samtidig begrunnelse i forvaltningsloven § 24 er blant annet å sette mottaker i stand til å forstå vedtaket og avgjøre om det er grunnlag for å klage. Når HK-dir ikke har gitt søker slike sentrale opplysninger om begrunnelsen for vurderingen i vedtaket, vurderer nemnda at det foreligger en saksbehandlingsfeil. Klagenemnda v/Klagenemndsekretariatet har imidlertid rettet opp i feilen i klagerunden. Klager har fått tilsendt innstillingen med vedlegg og har fått anledning i klagerunden til å inngi kommentarer. Klagers kontradiksjon er dermed ivaretatt i klagerunden. Til tross for saksbehandlingsfeilen anses dermed vedtaket likevel som gyldig etter forvaltningsloven § 41. Nemnda vil imidlertid oppfordre HK-dir til å begrunne sine vurderinger tilstrekkelig allerede i vedtaket, i tråd med forvaltningsloven § 24.

5 Vedtak

(36) Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning fatter etter dette følgende vedtak:

HK-dirs vedtak av 25. juni 2025 oppheves, og saken sendes tilbake til HK-dir for ny behandling.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

11. september 2026

Henrik W. Bärnholdt	Kristin Seehusen	Miriam Thea Josefin Svenaeus Bakken Wallenborg	Øistein Frank Sundli	Taija-Riitta Blencke
Nemndsleder	Nestleder	Nemndsmedlem	Nemndsmedlem	Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur